

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/33/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5112233425
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5112233425.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grôsslingova 4, proti odporcovi: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné nám. 13, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, na základe odvolania navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 14C/238/2012-32 zo dňa 4. novembra 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 104 ods. 1 O.s.p. zastavil konanie v súdnej veci. Vychádzal z ústavnej zásady rovnosti účastníkov a z nej plynúcej prejednávacej zásady, ktorá znamená povinnosť súdu (aj v posudzovanom prípade) prejednať len tvrdenia účastníkov a vyhodnotiť (len) dôkazy predkladané účastníkmi. V tejto spojitosti odkázal na judikatúru Ústavného súdu SR, v zmysle záverov ktorej autonómii vôle strán v občianskom súdnom konaní zodpovedá procesnoprávny aspekt, ktorého obsahom je právo účastníka slobodne disponovať s hmotnými a procesnými právami.

V okolnostiach posudzovanej veci okresný súd považoval tvrdenie navrhovateľa, že požiadal odporcu o predbežné prerokovanie návrhu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. za skutkové tvrdenie rozhodujúce pre rozhodnutie o nárokoch podľa § 9 označeného zákona. Zároveň sa jedná o podmienku, bez preukázania ktorej nemôže o uplatnenom nároku konať. Konštatoval, že hoci navrhovateľa o predloženie potvrdenia o prijatí žiadosti o predbežné prerokovanie návrhu požiadal, navrhovateľ len uviedol, že nedisponuje rovnopisom návrhu na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorý by obsahoval vyznačený dátum podania. Na preukázanie existencie takéhoto návrhu navrhol pritom oboznámiť bližšie neidentifikovaný spis odporcu. Doplnil, že je ochotný poskytnúť databázu návrhov v elektronickej forme obsahujúcu celkovo 43.597 návrhov a poukázal na okolnosť, že odporca nenamieta, že by takýto návrh nebol podaný.

Okresný súd zdôraznil, že je vecou navrhovateľa, aký postoj zaujme k ochrane a uplatneniu jeho práv v súdnom konaní. Skutočnosť, že navrhovateľ nechce vyvíjať činnosť v súvislosti s uplatneným nárokom, nemožno považovať za napĺňanie zásady hospodárnosti konania. Konkrétny súd, ani jednotlivý sudca, ktorý má pridelenú vec, taktiež nemôže „len tak“ nahliadať do spisov, v ktorých je zákonným sudcom iná osoba, či „náhodou“ neobsahujú dôkazy v prospech navrhovateľa v inom konaní. Súčasne platí, že preukázanie nárokov navrhovateľa nie je skutočnosťou, ktorou by disponoval výhradne odporca, a preto okresný súd nemôže postupovať tak, že by pod hrozbou sankcie na preukázanie nárokov v prospech navrhovateľa, zaviazal odporcu. Takýmto konaním by súd nútil odporcu konať proti sebe a vlastným záujmom, čo je neprípustné.

Pokiaľ navrhovateľ podal návrh na predbežné prerokovanie, musí disponovať minimálne obsahom takéhoto návrhu, pretože inak by nemohol podať žalobu, ktorá sa od takýchto nárokov odvíja. Nemôže mu teda nič brániť, aby si v ním zhotovenej databáze návrh vyhľadal, zistil či a kedy bol podaný na odoslanie, či bol doručený odporcovi a všetky skutočnosti súdu oznámil. Súd môže sám vyhľadať

alebo vyžiadať dôkaz len vtedy, ak ho nemôže navrhovateľ predložiť, pretože ním nedisponuje alebo ho nemôže získať. Okresný súd odmietol akceptovať vyhrážky navrhovateľa o predkladaní databáz značného rozsahu, resp. pripojovaní spisov odporcu. V prípade šikanózných podaní, ktoré by nútili súd vykonávať činnosť za účastníka, je oprávnený takéto návrhy na vydanie dôkazu odmietnuť. Vykonanie dôkazu nie je prípustné zamieňať s jeho vyhľadávaním.

Nakoľko okresný súd nezistil, že by bola zo strany navrhovateľa podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku a rozhodovať môže len o tej časti nároku, ktorej nebolo vyhovené, dospel k záveru o nevyhnutnosti zastaviť konanie. Nestotožnil sa s názormi, v zmysle ktorých v prípade nepreukázania uplatnenia nároku na predbežné prerokovanie veci je potrebné konanie prerušiť a vyzvať účastníka na podanie návrhu na predbežné prerokovanie, nakoľko takéto rozhodnutia boli vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., ktorému obdobiu zodpovedala zásada materiálnej pravdy, na rozdiel od aktuálnej (od r. 1992) zásady formálnej pravdy.

Taktiež za dôvodné nepovažoval postúpenie veci (po jej zastavení) inému orgánu, nakoľko navrhovateľ sám tvrdil, že vo vzťahu k uplatneným nárokom požiadal o predbežné prerokovanie. Záverom konštatoval, že nemohol vec prejednať na pojednávaní, pretože podľa § 16 ods. 1 zákona č. 214/2003 Z.z. poškodený sa môže domáhať nárokov na súde len vtedy, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti. Navrhovateľom však nebolo preukázané, že by vec patrila do právomoci súdov SR.

O trovách konania okresný súd rozhodol s poukazom na § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal zrušenia „rozsudku“ a vrátenia veci na „opätovné prejednanie“. Napádal záver okresného súdu o nepreukázaní predbežného prerokovania nároku na náhradu škody. Predmetnú podmienku konania považoval za splnenú predložením zoznamu jednotlivých žiadostí, ktorý ministerstvo potvrdilo. Zopakoval, že odporca nikdy nenamietal okolnosť, že by navrhovateľ v tejto konkrétnej veci nepodal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Vytýkal okresnému súdu, že napriek viacnásobnému označeniu dôkazu (spis ministerstva), tento dôkaz nevykonali, resp. ho odignorovali bez kvalifikovaného odôvodnenia. Záver, že odporca „nemôže jednoznačne potvrdiť, že jednotlivé uplatnené nároky boli aj predmetom doručených žiadostí o predbežné prerokovanie“, označil odvolateľ za nelogický a zavádzajúci. Uzavrel, že hoci jeden dôkaz predložil a druhý označil, okresný súd k svojmu záveru nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybností.

Odvolateľ tiež namietal, že v konaní rozhodoval vylúčený sudca. Okolnosť, že krajský súd nevzhladol v navrhovateľom označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v očiach navrhovateľa a objektívne v očiach verejnosti nemožno konajúceho sudcu považovať za nestranného. Rozhodnutie krajského súdu bolo podľa odvolateľa vydané v rozpore s ustálenou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Zároveň je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanía práva na nestranný súd.

Odvolateľ poukázal tiež na nemožnosť vydať konečné meritórne rozhodnutie preto, že „súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.“ Okresný súd ignoroval i žiadosť navrhovateľa o zrušenie nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu, v dôsledku čoho sa nemal možnosť vyjadriť k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a sám nemal možnosť navrhnúť dôkazy na podporu svojich protitvrdení, čím došlo k „degradácii zásady kontradiktórnosti“. Vo vzťahu k výroku o trovách konania poukázal na neúčelnosť použitia motorového vozidla s enormnou spotrebou pohonných látok.

Odporca ostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v ustanovení § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/, ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd sa nezaoberal (z hľadiska rozsahu podstatnou) časťou odvolacej argumentácie navrhovateľa, ktorá (vôbec) nekorešpondovala s obsahom napadnutého rozhodnutia. V tejto spojitosti zdôrazňuje svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a tomu korelujúcu zodpovednosť navrhovateľa za konkrétne vymedzenie odvolania. Zároveň nie je možné zaoberať sa prieskumom procesných situácií namietaných odvolateľom, ku ktorým v konaní pred súdom prvého stupňa ani nedošlo. V tomto kontexte sú všetky odvolateľove tvrdenia o porušení práva na kontradiktórne konanie,

o odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku neakceptovania žiadosti o odročenie pojednávania, o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, či o účelnosti priznaných trov konania v plnej miere bezpredmetné.

Nenáležitou je aj námietka o rozhodovaní veci vylúčeným sudcom. Zákonný sudca sa správne riadil záverom nadriadeného súdu o jeho nevyhlásení a subjektívny pocit navrhovateľa nie je v tomto smere určujúci. Pokiaľ odvolateľ poukazuje na rozhodnutia (niektorých iných) krajských súdov o vylúčení všetkých sudcov konajúceho/okresného súdu, je potrebné zdôrazniť, že tieto rozhodnutia nie sú v súdnej veci záväzné (§ 135, § 226 O.s.p.). Aktuálna aplikačná prax Najvyššieho súdu SR sa pritom taktiež (i pri zohľadnení tzv. teórie zdania) v absolútne prevažujúcej miere prikláňa k záveru o povinnosti sudcu v každej veci zachovať vecný profesionálny prístup, pričom samotná skutočnosť, že predmetom konania je údajný nesprávny úradný postup súdu, na ktorom sudca vykonáva svoju funkciu, nezakladá pomer sudcu k veci; teda nie je daný dôvod pre jeho vylúčenie. Osobitosť vzťahu sudcu k štátu umožňuje sudcovi konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach týkajúcich sa štátu, s ktorým tento vzťah po dobu výkonu sudcovskej funkcie má, ako aj vo veciach týkajúcich sa súdu, na ktorom aktuálne vykonáva svoju funkciu (bližšie napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Nc 54/2012, 1Nc 16/2012).

Zároveň platí, že procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy a procesné úkony a rozhodovať podľa nich (rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 329/2004). Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie totiž nie je záväzok súdu rozhodovať v súlade so skutkovými a právnymi názormi účastníka konania.

Vo všeobecnosti správnymi sú okresný súdom formulované východiská (ústavný princíp rovnosti a jeho konzekvencie), avšak nepresvedčivými a vnútorne rozpornými sú čiastkové závery z nich vyvedené. Na jednej strane totiž prvostupňový súd konštatuje, že návrh na predbežné prerokovanie nepovažuje za uplatnený (a preto vec nemôže meritórne prejednať), vzápätí však (v protiklade so svojim konštatovaním) uvádza, že nemá dôvod vec ani postúpiť orgánu príslušnému na jeho prejednanie, nakoľko navrhovateľ tvrdí (a súd to akceptuje), že vo vzťahu k uplatneným nárokom o predbežné prerokovanie požiadal. Odôvodnenia okresného súdu umožňuje nadobudnúť (opodstatnený) dojem, že nepreukázanie predbežného prerokovania nároku je viac jeho predpokladom/domnienkou než jednoznačne ustáleným záverom. Záver súdu o nedostatku podmienky konania však nemôže byť postavený v rovine dohadov, pričom problematickým sa javí aj dostatočne jasné a určité vymedzenie procesného stavu, ktorý okresný súd ustálil za základ posudzovaného rozhodnutia.

V súdnej veci nie je významné, či navrhovateľ spornou databázou disponuje, resp. či mu určitá okolnosť bráni vyhľadať v nej konkrétny dôkaz. Podstatou konania navrhovateľa je, že na preukázanie svojho tvrdenia predkladá návrhy. V tejto súvislosti odvolací súd zo všeobecného hľadiska uvádza, že je namieste vyžadovať od účastníka/navrhovateľa predloženie dôkazu, ktorý je výsledkom jeho vlastnej činnosti, bol ním vytvorený, a teda logicky musí byť v jeho dispozícii. Nepochybne žiaducou je tiež situácia, kedy navrhovateľ zároveň s podaním žalobného návrhu preukáže aj uplatnenie individuálneho nároku na predbežné prerokovanie, čo sa však v danej veci nestalo.

Bolo nadväzne na úvahe okresného súdu, či existujúci (procesný) stav považoval za postačujúci pre meritórne rozhodovanie, alebo vyzve navrhovateľa na preukázanie uplatnenia predbežného nároku v zmysle jeho predstáv, napr. v podobe predloženia len konkrétnej listiny z príslušnej databázy. Avšak za (procesnej) situácie, kedy navrhovateľ splnenie podmienky konania tvrdí, na preukázanie svojho tvrdenia predkladá viacero návrhov (nad rámec ktorých samotný okresný súd uvádza ďalšiu možnosť, a to že navrhovateľ si môže vyžiadať potvrdenie od orgánu, ktorému doručil žiadosť o predbežné prejednanie) a zároveň odporca splnenie podmienky nepopiera, zvolený postup prvostupňového súdu (minimálne) vykazuje znaky odmietnutia spravodlivosti. Opísané procesné závery pritom nesúvisia so zásadou materiálnej, resp. formálnej pravdy ako kritériami meritórneho rozhodovania súdu.

Okresný súd navyše nevyhodnotil súvislosť vyplývajúcu z § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., v zmysle ktorého ustanovenia neodstránenie nedostatkov žiadosti o predbežné prerokovanie nároku nebráni poškodenému domáhať sa (za splnenia ostatných zákonných podmienok) uplatnenia nároku na všeobecnom súde. Osobitne, ak z vyjadrení odporcu známych odvolaciemu súdu z iných konaní v obdobných veciach (§ 121 O.s.p.) vyplýva, že navrhovateľ žiadosti na predbežné prerokovanie uplatnil/ podal, avšak tieto „len“ nemali všetky náležitosti.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** prípustné.